

NICOLETA
MILEA

Poezie și filozofie

Filosof și eseist, cu semnificative contribuții pe teme contemporane, după debutul liric cu volumul *Iubirea ca un vis înfinit dăruit unei clipe*, Sandu Frunză, consecvent cu el însuși, dar și ca o eliberare a spiritului, revine cu cel de-al doilea volum de poezie, *Dulcea mea toamnă*, Editura Neuma, 2024, confirmând noua ipostază a personalității sale creatoare, căreia-i deschide noi perspective.

O lirică a iubirii - jinduită împlinire, bucurie a existenței, orizont al revelării - conturează aici un concept-sentiment care stă la baza întregului volum. O atentă lectură ne îngăduie descoperirea de sine pe cale afectivă, căci lectura, această formă a fericirii (cum spunea Borges), întemeiată pe realitatea de necontestat a originalității operei, nu poate să facă abstracție de componenta ce însoțește estetica recepției cu o etică a percepției. Prin teme și motive de sorginte romantică valorifică resurse creative într-o lirică autentică a eului rostitor: iubire, natură, viață, moarte, inger, Dumnezeu, bărbat, femeie, tăcere, liniște, lumină, umbră, pământ, cer etc.

Înalte trăiri asumate, neliniștitor de prielnice unor profunde meditații, conferă stărilor și atitudinilor constanță, iar manifestărilor emotive o mare varietate de forme și grade de complexitate, în raport cu stările concrete în care iau naștere și sporesc dinamica afectivă: „Izvorâtă dintr-o stare de grație a ființei/ poezia erotică nu poate fi autobiografică./ În timp ce iubirea este un dat existențial/ pe care fiecare îl întrupăm/ în mod personal/ ca într-un vis al lui Dumnezeu din care/ ajunge până la noi doar îngerul“ (*O înflorare sublimă*)

Faptul poetic reiterează actul mitic al creației prin cuvânt, eul cunoscător devine eul creator, sporind astfel relația simpatetică a poetului cu esența universului prin iubire, purtătoare a misterului existențial. Cătreierat de originalitate, sensibilitate, vigoare, emoție, pe care le simțim și mai apropiate prin metaforă, registrul stilistic îmbogățește viu, atractiv și sugestiv tematica de un romantism copleșitor prin conținut, dar într-o expresie proaspătă, rafinată, potrivit reflexelor transfigurare: „Dacă n-ai fi existat/ Dor te-aș fi făcut/ Să arzi în mine/ Până la venirea ta// Dacă n-ai fi existat/ Dumnezeu ar fi plâns în mine“ (*Dacă n-ai fi existat*).

Încercător în jocul dezinhbat al gândirii, cu sentimentul împlinirii în crez, Sandu Frunză cultivă dezvoltate forme confesive, le nuanțează prin raportarea gno-seologică a eului liric față de „realitatea“ reflectată prin semnificațiile filosofice asociate lirismului. Permanența căutărilor plasticizează valori spirituale absolute convertite într-un lirism declanșator de noi sensuri și semnificații ce slujesc la reprezentarea raportului dintre instinctul mut și cuvântul rostit: „Cuvintele/ Lasă-mi doar cuvintele/ Sfintele.“

Simboluri ale cunoașterii, lumina - metafora substanței absolute a universului - și iubirea poetului sunt înrudite cu revelațiile extrarationale. Concentrarea până la dispararea eului în universul de energii se constituie într-o formă aparte de a nu se fi desprins nici de respirația vieții omului trăitor deopotrivă în orizontul misterului și revelării. Este evident că în viziunea lui Sandu Frunză, universul are o alcătuire armonioasă prin iubire și lumină, un fond absolut, cu o substanță nepieritoare, difuză în toate făpturile ei. Dar această *lume* intuită, descoperită pe cale afectivă, nu este accesibilă oricui, cum nici sensibilitatea metafizică ce îi modulează neconținut sensul: „Copaci răsușiți unul în jurul celui alt/ Trupul tău și trupul meu/ într-o întâlnire mereu unică.

Imagistica poemelor „întrupează“ rafinate gânduri și sentimente. Și nu greșim când spunem că, pornind de la acest volum, *Dulcea mea toamnă*, pentru creatorul lui a scrie poezie înseamnă a crede în iubire: „Toate apele mării înghițite de noapte/ nu pot măsura/ dragostea mea pentru tine“ (*Iubirea mea pentru tine*)

Oscilând între adorație și reverie, prezența verbelor, în incandescența originară, concentrează confesiuni, subtilități, nuanțe psihologice și de filozofie existențială, cele mai variate stări de sentiment ale sufletului, până la dobândirea aurei demnității: „Mi-ar plăcea ca Dumnezeu/ să mai stea o vreme/ aici la mine/ să amâne momentul în care/ va dori să plecăm împreună... / Numai el înțelege/ cât te iubește/ sufletul meu/ gătit de zbor de toamnă/ și de primăvară“ (*Imn*)

Poeemele sunt exprimate în unități logice, concentrate, care coincid cu cele formale, în libertăți ritmice, în versuri libere de metrică variabilă. Sentimentul inefabilei iubiri, evidențiat la toate nivelurile de expresie, este dublat de cel al conștiinței valorilor pe care poetul Sandu Frunză le stăpânește și le aplică în mod creativ.

